GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 113. *Lunĭ, Marţĭ 20 Maiŭ (1 Iunie).* 1886.

Braşovŭ 19 Maiŭ 1886.

Intr'unulŭ din numerii trecuţĭ ai fóiei nóstre, „Unulŭ din cei presenţĭ“ la sinodulŭ archidiecesei greco-orientale române din Transilvania ne-a presentatŭ unŭ scurtŭ resumatŭ alŭ lucrărilorŭ principale cu care s'a ocupatŭ de rêndulŭ acesta întrunirea bisericéscă în Sibiiu. Ne-a arătatŭ în liniamentele generale, în ce modŭ şi-a esercitatŭ sinodulŭ dreptulŭ de controlŭ cu privire la afacerile bisericescĭ, scolare şi fundaţionale în decursulŭ anului 1885.

Menţionatulŭ raportŭ constată, că sinodulŭ s'a declaratŭ satisfăcutŭ cu modulŭ cum s'a administratŭ biserica şi scóla în anulŭ trecutŭ; adauge totodată, ca nisce semne de progresŭ, liniştea în care au decursŭ consultările sinodului, nobilulŭ zelŭ ce l'au documentatŭ membrii lui, fiindŭ presenţĭ într'unŭ numĕrŭ considerabilŭ în totŭ timpulŭ şedinţelorŭ, şi termină ḑicêndŭ că mersulŭ lucrurilorŭ a luatŭ o bună direcţiune.

Repetămŭ din nou observaţiunea ce amŭ făcut'o când amŭ publicatŭ acestŭ raportŭ: sĕ dea Dumneḑeu sĕ fiă aşa!

Nimenĭ nu s'ar bucura mai multŭ decâtŭ noi décă 'n adevĕrŭ lucrurile s'arŭ fi întorsŭ tóte spre bine şi décă fiii bisericei, chemaţĭ a conduce poporulŭ cu mână sigură pe calea progresului în cultura religiósă, morală şi intelectuală, s'arŭ fi pĕtrunsŭ pe deplinŭ de marea rĕspundere ce o au faţă cu biserica şi cu naţiunea în aceste timpurĭ de grea încercare.

Bucuria acésta însĕ numai prin fapte îmbucurătóre ni se va puté procura. Asta'i clarŭ, precum clarŭ este, că momentele sulevate de raportulŭ din vorbă: interesulŭ pentru lucrările sinodului şi liniştea în discuţiunĭ constitue o apariţiune îmbucurătóre; nu mai puţinŭ însĕ este neîndoiosŭ, că orĭ şi ce activitate trebue sĕ se judece nu după forma esterióră în care s'a sĕvêrşitŭ, ci după resultatele ei reale.

E vorba aci, décă părinţii sinodului au aflatŭ mijloculŭ d'a se înţelege între sine cum se cade, spre a înainta câtŭ mai multŭ scopulŭ ce-lŭ urmăresce o asemenea instituţiune, precum şi d'a întări legăturile ce trebue sĕ ţină într'unŭ mănunchiu tóte elementele, carĭ constituescŭ biserica, şi d'a le însufla încredere.

Ca sĕ fimŭ drepţĭ, trebue sĕ mărturisimŭ că argumentele aduse în raportulŭ amintitŭ în privinţa acésta suntŭ prea slabe spre a ne însufla credinţa, că 'n adevĕrŭ lucrurile au pornitŭ spre bine. Amŭ dorì ca faptele viitóre sĕ dea dreptate părerilorŭ optimiste. Pe faptele presente însĕ fórte puţine speranţe vomŭ puté întemeia şi dreptŭ dovadă vomŭ releva numai unulŭ, pe care raportulŭ l'a retăcutŭ cu totulŭ, fără 'ndoială numai pentru ca sĕ nu conturbe armonia părerilorŭ esprimate în elŭ, şi acestŭ faptŭ privesce atitudinea sinodului faţă cu hotărîrile sale din anulŭ trecutŭ în cestiunea ajutorului de statŭ.

Este încă viuă în memoria fiecăruia hotărîrea ce a luat'o sinodulŭ în anulŭ trecutŭ cu privire la ajutorulŭ de statŭ. Era atuncĭ părerea multora şi şi a nóstră, că sinodulŭ primindŭ cele 4000 fl. puşĭ la disposiţiunea Metropolitului şi refusândŭ numai cealaltă sumă a deschisŭ numai o portiţă pentru paralisarea totală a concluselorŭ sinodale în acéstă privinţă.

Parte din preoţĭ au primitŭ ajutorulŭ din mâna ministrului, din causă că nu li s'au adusŭ la cunoscinţă conclusele sinodului din annlŭ trecutŭ. Sinodulŭ de acuma constatândŭ acestŭ faptŭ, în locŭ d'aşĭ esprima nemulţămirea faţă cu procederea consistorului, ia o hotărîre de natură a produce şi mai mare confusiune în acéstă cestiune. Ba mai multŭ, Metropolitulŭ a declaratŭ însuşĭ, că chiar în interesulŭ bisericii a aflatŭ de lipsă a nu esecuta conclusele sinodului din anulŭ trecutŭ, şi cu 23 contra 16 voturĭ sinodulŭ a aprobatŭ purtarea căpeteniilorŭ bisericescĭ.

Astfelŭ amŭ ajunsŭ a nu mai sci ce este conclusulŭ sinodului şi ce nu. Şi acéstă confusiune credemŭ că nu servesce nicĭdecum spre a da lucrurilorŭ o bună direcţiune, cu atâtŭ mai puţinŭ spre întărirea autorităţii bisericescĭ.

A mai hotărîtŭ încă sinodulŭ din anulŭ acesta ca sĕ aştérnă tótă cestiunea ajutorului de statŭ congresului naţionalŭ bisericescŭ, spre a întreprinde paşii de lipsă pentru înlăturarea ştirbirei autonomiei bisericescĭ.

După ce din amânărĭ şi din speranţe nu mai eşimŭ, sĕ sperămŭ şi de astădată, că multŭ amânatulŭ şi acum speratulŭ congresŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ Metropoliei nóstre greco-orientale, va pune odată capĕtŭ confusiunilorŭ, ca lucrurile sĕ se pótă întórce spre bine.

Starea financiară a Ungariei.

(Desbaterile asupra creditelorŭ suplimentare.)

(Fine)

In a doua categoriă a scuselorŭ aparţine căutarea unuia căruia sĕ i se încarce în spinare tóte pĕcatele. Ministrulŭ-preşedinte a contestatŭ acésta, dér pressa guvernamentală inspirată aruncă pĕcatele în spinarea căilorŭ ferate, respective în spinarea fostului directorŭ generalŭ alŭ acelora. (Aplause'n stânga; contraḑicerĭ în drépta.) Dér în acéstă afacere responsabilitatea cade esclusivŭ asupra ministrului comunicaţiunei. (Vii aprobărĭ în stânga.) Ca ţapŭ păcĕtosŭ caută guvernulŭ a înfăţişa şi pe *întréga naţiune* şi chiar pe *oposiţiunea*, care asemenea arŭ fi esercitatŭ presiunĭ asupra guvernului cu privire la sporirea cheltuielilorŭ. Asta trebue *sĕ'o „respingŭ cu hotărîre.* (Vii aplause'n stânga.) Noi numai acolo amŭ cerutŭ dotaţiunĭ mai marĭ, unde era nevoiă de ridicarea bunei stărĭ a ţĕrii, dér de cheltuelĭ risipitóre totdéuna amŭ avertisatŭ. (Vii aplause'n stânga.)

A treia categoriă de scuse stă în fórte slabă legătură cu cestiunea; aci e vorba numai *d'a prepara spiritele.* Căcĭ décă ministrulŭ preşedinte s'a provocatŭ la strînsa legătură ce-lŭ légă la maioritate, asta n'are nimicŭ cu creditele suplimentare. (Aplause'n stânga.) Guvernulŭ se laudă cu *sinceritatea*, ḑicêndŭ că proiectele de credite suplimentare le-a presentatŭ din pură francheţă, căcĭ cheltuelile în plus le-ar fi pututŭ justifica la ultimele socotelĭ finale ale anilorŭ respectivĭ şi atuncĭ n'ar mai fi fostŭ nicĭ o larmă. Asta nu-i aşa. Tóte simptomele arată, că guvernului *îi trebue banĭ* şi că elŭ nu'şĭ póte procura altfelĭ banĭ, decâtŭ aducêndŭ aceste proiecte. De aci nasce sinceritatea. Câtŭ de îndreptăţită e acéstă părere se vede şi d'acolo, că guvernulŭ fusese împuternicitŭ sĕ realiseze succesivŭ, după cum vorŭ progresa lucrările, împrumutulŭ pentru regularea Raabului. Ei bine, nicĭ o lovitură de sapă nu s'a datŭ, şi guvernulŭ a şi realisatŭ întregŭ împrumutulŭ şi deja l'a şi cheltuitŭ. Nu din sinceritate, ci de nevoiă s'au adusŭ proiectele. (Vii aplause'n stânga.) Ca sĕ prepare spiritele, ministrulŭ preşedinte s'a provocatŭ *plinŭ de demnitate la simţulŭ despre sine însuşĭ.* Dér acéstă atitudine se potrivesce încă şi mai rĕu, decâtŭ presupusa sinceritate. (Furtunóse aplause'n stânga.) D-lŭ ministru preşedinte faţă cu parlamentulŭ se află într'o situaţiune nicĭdecum plină de demnitate. Când unŭ ministru cade d. e. în urma unui rĕsboiu nenorocitŭ séu a unei reforme neisbutite, încă totŭ îi mai rĕmâne păstrată óre-care demnitate; dér când e vorba numai de cestiunĭ bănescĭ, când micimea şi disordinea facŭ sĕ cadă ministrulŭ, *nu e nicĭ o urmă de o sórte tragică, plină de demnitate.* (Vii aplause'n stânga.)

Acésta e situaţiunea, acestea suntŭ scusele, ce consecinţe se potŭ trage acum din acestea? (S'audimŭ!) Administraţiunea, precum s'a vĕḑutŭ, de anĭ de ḑile a fostŭ rea, fără sistemŭ, démnă de condamnatŭ; scusele nu suntŭ dovedite de bune. Ingreunătóre e împrejurarea, că guvernulŭ a spusŭ sĕrbătoresce că va restabili ordinea şi echilibrulŭ. Acéstă problemă n u ş ĭ - a î m p l i n i t' o, deşi parlamentulŭ i-a votatŭ sporirĭ în dărĭ în sumă de 40 milióne. Crisa economică s'a observatŭ deja în 1884 şi l'ar fi putută îndemna sĕ cruţe. In locŭ d'a face acésta, tocmai atuncĭ a făcutŭ cele mai marĭ cheltuelĭ în plus. După risipă vine pré târḑiu cunoscinţa şi promisiunea de îmbunătăţire. Ingreunătorŭ cade în cumpĕnă şi mulţimea problemelorŭ neresolvate. In 1875 s'a recunoscutŭ atâtŭ de importantă regularea economiei statului, încâtŭ s'a făcutŭ o fusiune de partide, fiind că ar fi fostŭ o c r i m ă a lăsa ţéra nepregătită financiarŭ faţă cu schimbările sorţii. (Furtunóse aplause'n stânga.) De atuncĭ au trecutŭ ḑece anĭ de pace, şi guvernulŭ a adusŭ ţéra într'o astfelŭ de situaţiune, încâtŭ nu'şĭ póte ajuta faţă cu crisa economică, şi nu póte corĕspunde rugămintei Ardealului d'a-i sprijini raporturile sale de creditŭ. *Colonisaţĭ în vecinătatea unui vulcanŭ ce clocotesce*, nu putemŭ sci, décă nu se vorŭ ivi pe neaşteptate ḑile de'ncercare, care vorŭ pretinde nu numai sângele cetăţenilorŭ, ci şi puterea economică şi financiară a ţĕrii. Sunt convinsŭ că monarchia, deşi cu amare suferinţe, le va suporta; dér pentru care preţŭ? In urma relei administraţiunĭ financiare suntemŭ atâtŭ de s l ă b i ţ ĭ, cum alte state suntŭ numai după grele rĕsbóie. Şi ministru-preşedinte mai adreséză *ţĕrii încă şi unŭ avertismentŭ!* Dér' óre ce crimă a comisŭ ţéra? Nu cumva ea e vinovată de réua economiă financiară? Eu aprobŭ avertismentulŭ ce l'a adresatŭ ministrului-preşedinte deputatulŭ Iranyi. (Furtunóse aplause ale oposiţiunii.) Unui guvernŭ uşuratecŭ şi risipitorŭ *nu'i putemŭ încuviinţa nicĭ unŭ banŭ* şi nu primescŭ proiectele. (Furtunóse aplause.)

Ministrulŭ T i s z a ḑice, că nu'i adevĕratŭ, că vrea s'arunce pĕcatele în spinarea altuia, mai cu sémă că a accentuatŭ însemnătatea reţelei căilorŭ ferate şi a arĕtatŭ şi momentele ce potŭ servi ca scuse pentru casurile de disordine d'acolo. Responsabilitatea nu se aruncă asupra direcţiunii căilorŭ ferate, căcĭ ministrulŭ de comunicaţiune a spusŭ espresŭ în comisiune, că'şĭ ia asupra sa tótă rĕspunderea. Intregŭ guvernulŭ chiar e responsabilŭ. Când unŭ ministru cere sentinţa camerei, asta e sinceritate, ér' nu sĕ se retragă pentru şóptele din culoare. Mai bine sĕ cadă unŭ guvernŭ pentru câteva milióne în modŭ ridiculŭ, decâtŭ cu căderea'i tragică sĕ cadă şi patria. (Vii aplause'n drépta.) Nu pentru că e órbă urméză guvernului maioritatea, ci pentru că vede cine'i şéde în faţă. (Vii aplause şi aprobărĭ în drépta.)

Proiectele negreşitŭ că s'au votatŭ, pentru că maiorităţii îi era témă că perde putina cu miere.

O demonstraţiune în Reichsrath.

Cu ocasiunea discusiunei legei glótelorŭ în camera seniorilorŭ (Herrenhaus) din Viena, fostulŭ ministru, comitele R i c h a r d B e l c r e d i, a terminatŭ discursulŭ sĕu cu o apostrofă — în formă de panegiricŭ asupra armatei, care fŭ primită de seniorii austriacĭ cu aplause demonstrative. Elŭ ḑise adecă în şedinţa de Vinerĭ:

„O podóbă a acestei camere, o podóbă a fiăcărui patriotŭ austriacŭ este de a preţui şi stima armata ca pe unŭ ḑidŭ apĕrătorŭ în contra inimicilorŭ din afară şi ca pe o s c u m p ă p e p i n i e r ă s p r e c u l t i v a r e a s e n t i m e n t u l u i v i u p e n t r u i m p e r i u (Aplause.) Mai este însĕ o podóbă a acestei camere şi o podóbă a fiăcărui patriotŭ austriacŭ, de a nu uita nicĭ-odată, că spiritulŭ, care trăiesce în acestŭ mare corpŭ alŭ armatei, spiritulŭ onórei comune, alŭ comunei cultivărĭ a fidelităţii cătră împĕratŭ, că acestŭ spiritŭ este, care dă preţulŭ sĕu ḑidului de apĕrare şi care oferă puterea lui roditóre sentimentului pentru imperiu, şi acestŭ spiritŭ este, care îşĭ află cea mai nobilă espresiune în *fidela şi plina de pietate memoriă a morţii eroilorŭ ce s'au jertfitŭ.* (Aplause sgomotóse demonstrative în tótă camera.) Acestea suntŭ legăturile tarĭ, carĭ ţinŭ la olaltă puternica ⌊ construcţiune şi aş ḑice cu bărbatulŭ de statŭ, că *este mai multŭ ca o crimă, este o greşélă de a slăbi aceste legăturĭ.* (Bravo! Bravo!) Tóte daturile legilorŭ şi ale bugetelorŭ, cu carĭ este întêmpinată armata, de ar fi aduse orĭ câtŭ de bucurosŭ şi în orĭ ce mare mĕsură, ele vorŭ fi, domnii mei, aduse fără folosŭ, ba vorŭ deveni chiar o adevĕrată risipă décă nu

va fi ferită spiritulă militară de sguduirĭ. (Bravo! Bravo!) Decă nu-lŭ vomŭ îngriji și apĕra cu delicateța adevĕratei iubirĭ de patriă (Bravo! Bravo!). Inaltă cameră! In sensulŭ acesta și totodată ca unŭ *omagiu pentru nobilulŭ spiritŭ alŭ armatei,* vĕ rogŭ sĕ primițĭ acestŭ proiectŭ de lege. (Aplause sgomotóse și îndelungate.)

Apostrofa acésta, cu care a terminatŭ comitele *Belcredi* discursulŭ sĕu, este rĕspunsulŭ ce-lŭ dau seniorii anstriacĭ la declararea ce a făcut'o în camera maghiară în afacerea demonstrațiunilorŭ dela Buda, ministrulŭ-președinte *Tisza.* Acésta o asigură tóte foile din Viena și acésta se vede din cuprinsulŭ cuvintelorŭ de mai susŭ destulŭ de lămuritŭ.

Scimŭ că d-lŭ Tisza între aplausele camerei ungare a numitŭ procederea generalului Ianski, care în fruntea oficerilorŭ imp. din Buda a depusŭ o cunună pe mormĕntulŭ generalului Hentzi, cădutŭ la 1849 în lupta de apĕrare a cetății Buda, a numit'o *„procedere necorectă și fără tactŭ“* și a adausŭ, că acésta e și opiniunea *cercurilorŭ militare hotărîtóre până și în sferele cele mai înalte.*

„Opoziționalulŭ „Pesti Naplo,“ a adusŭ îndată scirea că pentru ca sĕ pótă face acéstă declarațiă d-lŭ Tisza a primitŭ mai întâiŭ o împuternicire telegrafică din partea Majestății Sale.

„Pester Lloyd“ a rĕspunsŭ, că d-lŭ Tisza n'a avutŭ lipsă de-o împuternicire specială, dér că dênsulŭ cunósce părerea cercurilorŭ hotărîtóre și este așa de sigurŭ de ea, încâtŭ a pututŭ sĕ se pronunțe așa de categoricŭ fără a face mai înainte întrebare. Celelalte foi guvernamentale s'au grăbitŭ de a confirma acésta, făcêndŭ elogiurĭ d-lui Tisza pentru „fóia cea albă“ ce a primit'o dela Regele. „Pester Lloyd“ a mai adusŭ înainte ca dovadă, că au trecutŭ deja patru ḑile dela declararea d-lui Tisza și nu s'a întêmplatŭ nimicŭ ce ar puté sĕ dea ansă a se crede că cercurile hotărîtóre nu arŭ aproba acésta declarare.

Ei bine, a sositŭ și a cincea ḑi și în acésta ḑi maturulŭ corpŭ alŭ Seniorilorŭ austriacĭ, în care suntŭ representate tóte căpeteniile armatei, desavuéză în modŭ demonstrativŭ cuvintele desaprobătóre, ce le-a rostitŭ d. Tisza la adresa generalului Ianski.

„Fremdenblatt“, organulŭ cercurilorŭ competente militare, scrie următórele despre manifestațiunea din vorbă a Seniorilorŭ, pe care o numesce „o manifestațiune importantă a patriotismului austriacŭ“:

„Aprobarea generală ce au întîmpinat'o cuvintele lui Belcredi în ședința de aḑĭ a camerei Seniorilorŭ, dovedescŭ, că aceștia sciu apreția importanța lucrului. Bărbații din acéstă cameră nu potŭ fi bănuițĭ că arŭ avé pofta de a face demonstrațiunĭ fără de tactŭ și totușĭ s'au folositŭ cu entusiasmŭ de ocasiune de a da espresiune sentimentelorŭ ce au mișcatŭ în aceste ḑile pepturile Austriacilorŭ“.

„Lupta în contra armatei comune nu s'a terminatŭ în Peșta, de când cu declararea ponderósă a ministrului-președinte, care a datŭ peste mĕsură satisfacțiunea cerută de „patriotismulŭ“ d-lorŭ' Ugron, Szalay și a cetei lorŭ de pe strade. Numele Ianski și Hentzi se citéză încă mereu în colónele ḑiarelorŭ radicale, încă suntŭ în deplină activitate acei publiciștĭ, carĭ se ocupă cu aceea d'a pângărì memoria morțilorŭ, de a profana monumente, și pentru Lunea viitóre, este anunțată érășĭ o interpelare, care va cere delăturarea monumentului lui Hentzi. Mai sci, póte că după acésta va urma încă o solemnă devastare a mormintelorŭ din cimeteriulŭ militarŭ.“

„Lumea din afară a privitŭ cu mirare la aceste evenimente din Pesta. Unde, pentru Dumneḑeu, sĕ mai oferă unŭ asemenea spectaculŭ propriei armate, unde, pentru Dumneḑeu, sĕ póte ofensa armata propriă fără contraḑicere din vre-o parte, fără apĕrare, cum s'a întêmplatŭ în Peșta?..“

„Fremdenblatt“ ia apoi în apĕrare fapta generalului Ianski și a oficerilorŭ, carĭ împreună cu elŭ au onoratŭ memoria „generalului împĕrătescŭ“ care a cădutŭ „servindŭ causa monarchului sĕu,“ la 1849, și repetă că lumea din afară a trebuitŭ sĕ se mire, că în aceea ședință a parlamentului ungurescŭ, în care generalulŭ Ianski și oficerii de geniu din Pesta, au fostŭ așa de aspru criticațĭ din partea ministrului, despre „faptele de pe strade ale junimei universitare politice pline de speranță nu s'a ḑisŭ nicĭ o vorbă.“ In fine salută cu bucuriă și cu satisfacțiune manifestațiunea Seniorilorŭ austriacĭ pentru armată și spiritulŭ ei.

„Neues Wiener Tagbl.“ ḑice că dela 1867 se întêmplă acum pentru întâia óră, că se arată o asemenea divergență de sentimente și părerĭ între cele două parlamente ale monarchiei.

SCIRILE ḐILEI.

Generalulŭ *Ianski,* în contra căruia au demonstratŭ studenții din *Pesta,* a cerutŭ sĕ fiă transferatŭ. Se vorbesce că cererea i se va primi, și va fi trasferatŭ la corpulŭ din Galiția.

—x—

In *Monos-Petri,* comit. *Bihorului,* au arsŭ, Vinerĭ a fostŭ sĕptĕmâna, într'o jumĕtate de oră 32 case și 70 edificii laterale. Câțĭva copii se jucaseră într'o curte de a nunta și voiau sĕ pregătéscă ospĕțulŭ. In scopulŭ acesta aprinseră o grămăjoră de paie, flacările cuprinseră gardulŭ și astfelŭ acele edificii au fostŭ prefăcute în cenușă.

—x—

Notarulŭ din *Sandorhaz,* Stefanŭ *Szemes* e urmăritŭ pentru defraudare de banĭ publicĭ.

—x—

In *Bielany,* aprópe de *Cracovia,* s'au făcutŭ în sĕptĕmâna trecută probe de împușcatŭ cu turele (cupole) cuirasate în presența șefului autorității militare. Locuitorii au trebuitŭ sĕ se retragă în depărtare de 9 chilometri spre a fi ferițĭ de nenorocirĭ.

—x—

După cum află »Epoca« br. *Mayr,* ambasadorulŭ Austro-Ungariei în *Bucurescĭ,* a remisŭ guvernului românŭ o cerere pentru prelungirea convenței încă pentru 30 ḑile. Guvernulŭ românŭ nu s'a pronunțatŭ încă.

—x—

Renumiții gimnasticĭ românĭ și profesorĭ de gimnastică, d-nii *Moceanu* și *Velescu* din *Bucurescĭ,* vorŭ pleca în Iuniu spre *Calcuta.* In călĕtoriă se vorŭ opri. spune „România«, la *Constantinopolŭ, Alexandria, Cairŭ, Port-Saidŭ, Adenŭ și Bombai,* unde vorŭ da câte trei representațiunĭ, fiindŭ angagiațĭ mai dinainte. La întórcere se vorŭ opri la Cipru și la Atena.

„Telegrafulŭ« din *Bucurescĭ* spune, că consiliulŭ de ministri a luatŭ decisiunea d'a espulsa de pe teritorulŭ României pe evreulŭ *Iosefŭ Ullmann,* domiciliatŭ la Tulcea. Acestŭ evreu s'a dovedită a fi unŭ agentŭ secretŭ alŭ unei societățĭ israelite din străinătate, care încerca a turbura ordinea publică.

—x—

Tragerea loteriei Ateneului din *Bucurescĭ* se va face în ḑiua de 22 Maiu.

—x—

Teatru ungurescŭ. Astă séră se va juca: »Zilah Herczeg«, dramă în 4 acte, de Claretie. Venitulŭ este destinatŭ în favorulŭ d-nei Matilda L. Veress

Congregațiunea comitatului Carașŭ-Severinŭ!

Lugoșŭ, 23 Maiu 1886.

Onorate D-le Redactorŭ! In ḑilele de 20 și 21 a l. c. s'a ținutŭ adunarea ord. de primăvéră a comitatului Carașŭ-Severinŭ. De astă-dată adunarea municipală a fostŭ fórte slabŭ cercetată, cu tóte că multe puncte de interesŭ erau la ordinea ḑilei. Așa sĕ vede că nu numai Românĭ — ci și ómenĭ de ai celorŭ dela cârmă cu judecată mai sănĕtósă — au începutŭ a se sătura de constituționalismulŭ ungurescŭ și de practisarea lui și în comitate. Și cum și sĕ nu se sature, când numai o dorință sĕ respectă — ca în tótă țera — și în adunările municipale ale comitatului Carașŭ-Severinŭ, dorința premierului Tisza, întrupată în pașa dela Aradŭ, Tabaydy.

E semnŭ fórte tristŭ pentru o țéră, în care cetățenii începŭ a devenì indiferențĭ față cu afacerile ei cele mai momentóse. Ar fi fórte de recomandatŭ ca puternicii ḑilei cei marĭ ca și cei micĭ sĕ nu le trécă cu vederea acestea.

Deschiḑêndu-se adunarea prin Comitele supremŭ *Tabaydy,* primulŭ punctŭ din programulŭ ḑilei a fostŭ: Raportulŭ vice-comitelui. — După cetirea acestui raportŭ mai lungŭ decâtŭ o ḑi de véră, întunecatŭ și complicatŭ se scólă d-lŭ adv. din Lugoșŭ Coriolanŭ *Brediceanu* și face observările sale cu privire la dênsulŭ cam în modulŭ următorŭ:

După cum amŭ pututŭ constata din congregațiune în congregațiune raportulŭ vice-comitelui devine totŭ mai lungŭ, dér nu pentru-că ar tracta mai esactŭ și mai în detailŭ ramurile administrațiunei, orĭ pentru că s'ar estinde peste tóte sferele de activitate ale organelorŭ subalterne, ci pentru că cuprinde în sine atâtea nimicurĭ ér' adevĕrurile așa de mistificate-sŭ într'ênsulŭ și țesătura lui atâtŭ e de complicată și întunecată, încâtŭ omulŭ pe lângă cea mai mare încordare și bună-voință nu se póte orienta din elŭ. De aceea recomandă, ca pe viitorŭ d-lŭ vice-comite sĕ cerce a face unŭ raportŭ mai generalŭ, mai mĕduosŭ, ca așa fiă-care ascultătorŭ sĕ-și pótă ușorŭ câștiga o icónă câtŭ se póte de clară despre funcționarea organismului administrativŭ.

Adauge mai departe: Că suspendările și causele disciplinare dintre amploiațĭ, în locŭ sĕ scadă, pe ḑi ce merge se totŭ înmulțescŭ și pare că-i făcătură, că totŭ dintre ómenii d-vóstre. Étă pe cine a-țĭ alesŭ! Vedețĭ cum sĕ resplătésce esclusivitatea cu care a-țĭ făcutŭ alegerile! Ómenĭ oneștĭ cualificațĭ nu v'au trebuitŭ pentru că au fostŭ Românĭ, ci a-țĭ pusŭ unde numai a-țĭ pututŭ „barațĭ« și »koma“ numai pentru că suntŭ Ungurĭ fără considerare orĭ de au cualificațiune orĭ nu, orĭ de merită pâne orĭ ba. Călcarea de legĭ, abusurile și neglig ințele cu tótă protecțiunea, cu totŭ nepotismulŭ, nu le puteți ascunde.

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Intr'una din ḑile însă, ducêndu-se bărbatulŭ cu nu sciŭ ce trébă afară din orașŭ și rugând-o prietinulŭ din nou sĕ-ĭ tălmăcéscă istoria pescilorŭ, ea nu se maĭ putù stăpânì, și ḑise: „Iată, îțĭ voĭ arĕta, de unde am scosŭ pesciĭ, dar nu care cumva sĕ spuĭ la vre-o ființă pămĕnténă ceea ce veĭ vedé, căcĭ altfelŭ se póte întêmpla unŭ rĕu grozavŭ atâtŭ mie, câtŭ și nouĕ tuturora.“

Prietinulŭ, poftitorŭ sĕ scie taina pescilorŭ, făgăduì că nu va spune nimenuĭ nimicŭ, și nevasta ușóră de minte îĭ arĕtă isvorulŭ. Vĕḑêndŭ elŭ atâta frumsețe de pesce, nu se putù stăpânì de a întinde mâna, ca să prindĕ unulŭ din eĭ, dar atuncĭ ce sĕ veḑĭ?.... „Muzimu“, spiritulŭ care locuia în fântână, se mănià, frumosulŭ și roditorulŭ șesŭ începù a se cufunda, fântâna se lățì totŭ maĭ multŭ, până când în sfĕrșitŭ acoperì totŭ șesulŭ de maĭ 'nainte. Așa s'a făcutŭ laculŭ Tankanika.

Stanley îngrijì, ca deosebitele părțĭ ale luntreĭ „Lady Alice“, care fuseseră aduse pe umerĭ de Vangvana și de Vanyamvezi, sĕ se înciscăleze érășĭ la-olaltă. După aceea maĭ împrumută dela guvernulŭ din Ugigi o luntre mare „Meofu“, care era făcută dintr'unŭ tectonŭ uriașŭ.*)

In 11 Iunie tóte cele de lipsă pentru călĕtoriă erau gata. Stanley îșĭ alesese ca tovarășĭ totŭ ómenĭ tinerĭ, sdravenĭ, sprintenĭ și credincioșĭ.

Locuitoriĭ din Ugigi se temeau, că „Lady Alice,“ care li se părea de totŭ șubredă, nu se va puté împotriví valurilorŭ năvălitóre ale laculuĭ.

„Băgațĭ de sémă, băgațĭ de sémă!“, îĭ strigară luĭ Stanley și soțilorŭ sĕĭ mulțĭ din ceĭ ce se aflau pe țĕrmure, când vasulŭ lucratŭ în Europa începù a se depărta.

La începutŭ călĕtorulŭ nostru nu avea nimicŭ nou de vĕḑutŭ, deóre-ce elŭ maĭ fusese spre sudŭ până la unŭ punctŭ óre-care împreună cu Livingstone și vĕḑuse lucrurile maĭ de căpeteniă. In curêndŭ însă se iviră ținuturĭ, luĭ până acum necunoscute.

Délurĭ acoperite cu pădurĭ variau cu șesurĭ gălbuie. Maĭ încolo se vedeau munțĭ estinșĭ, ale cărorŭ stâncĭ se perdeau în valurile laculuĭ. Țĕrmuriĭ aci aveau unŭ aspectŭ prietinescŭ, aci stâncile cele înalte le dau o înfățișare de totŭ sĕlbatică.

*) Tectonulŭ (tectona grandis) este unŭ arbore din ținuturile tropice cu lemnŭ ușorŭ dară fórte tare și elasticŭ. Lemnulŭ acestuĭ arbore se întrebuințéză multŭ la facerea corăbiilorŭ.

Călĕtoriĭ noștri trecură pe la îmbucătura luĭ Malagarazi celuĭ repede și pe lângă a rîuluĭ Rugufu. In regiunea, în care se varsă acestŭ rîu, ḑise unulŭ dintre însoțitoriĭ luĭ Stanley, care fusese înainte prin locurile acestea împreună cu Cameron: „Când am maĭ fostŭ aicĭ cu celălaltŭ omŭ albŭ, am popositŭ pe o limbă de pămêntŭ, care acuma este sub apă. In adevĕrŭ Tankanika înghite uscatulŭ, vĕḑêndŭ cu ochiĭ!“

Și aicea se adeverì, ceea-ce constatase Stanley în Ugigi, că adecă laculŭ cresce din ce în ce totŭ maĭ multŭ. Maĭ încolo elŭ avù din nou prilejŭ sĕ se convingă despre adevĕrulŭ părereĭ sale.

Ajungêndŭ la unŭ promontoriu stâncosŭ, Stanley constată după maĭ multe semne, că aicĭ laculŭ a trebuitŭ sĕ fiă împărțitŭ printr'unŭ șirŭ mare de stâncĭ în două părțĭ deosebite, într'una sudică și într'una nordică. De bună sémă apa înălțându-se totŭ maĭ multŭ a ruptŭ cu timpulŭ acestŭ zăgazŭ putericŭ, séu l'a înecatŭ cu desăvêrșire. Dela promontoriu spre sudŭ laculŭ devenia totŭ maĭ îngustŭ, așa încâtŭ pe vreme bună se putea vedé dela unŭ țermure până la celălaltŭ.

In 4 Iuliu ajunse călĕtorulŭ nostru și cu soțiĭ sĕĭ la satulŭ Moangala așeḑatŭ la partea de miaḑă-ḑi a țĕrmureluĭ vesticŭ alŭ laculuĭ. Și aicĭ se putea băga de sémă binișorŭ, că laculŭ cresce în continuŭ.

„Sĕ ne maĭ plouĕ încă odată, și vomŭ fi silițĭ sĕ

Dér décă nia-ţĭ fi lăsatŭ şi pe noi sĕ ajungemŭ în comisiunile disciplinare, în comisiunea de scontrare, ca sĕ vedemŭ de aprópe ce facŭ amploiaţii, şi sĕ putemŭ sĕ-i tractămŭ dreptŭ şi neparţialŭ!

Ce credeţĭ d le comite şi vice-comite!? nu ar fi de ḑece orĭ mai mulţĭ amploiaţĭ pe lista celorŭ cu pedepse disciplinare? Şi pentru persónele şi pentru ocrotirea rĕului rĕspunderea pe D-vóstră cade şi aprópe tare e ḑiua de rĕspundere. (Va urmá.)

Turnulŭ roşiu, 18 Maiu st. n.

Sânţirea unei crucĭ în o comună săséscă. In satulŭ săsescŭ Monariu (Com. Bistriţa-Năsĕudŭ) se află şi câteva familii române — cele mai multe lipsite, căcĭ se susţinŭ parte ca păstorĭ, parte ca ḑilerĭ, dér se susţinŭ binişorŭ de pe o ḑi pe alta. Aceste familii aparţinŭ după religiă bisericei gr. cat. din Şomfalĕu, satŭ jumĕtate din Ungurĭ, şi jumĕtate din Românĭ. Numĕrulŭ familielorŭ ce se ţinŭ de biserica gr. cat. din Şomfalĕu este 16, ér' unŭ numĕrŭ de vre-o 3 familii se ţine de comuna gr. or. Şomotelnicŭ. Poporaţiunea săséscă s'a îngrijitŭ şi a datŭ acestorŭ familii locŭ de înmormêntare. Acestŭ cimiteriu — fără a esagera, încunjuratŭ fiind cu stoborŭ (palangŭ) bine făcutŭ şi cultivatŭ cu pomĭ, întrece póte multe alte cimiterii românescĭ din comune curatŭ române. Micuţulŭ numĕrŭ alŭ familiilorŭ române la îndemnulŭ preotului administratorŭ alŭ Şomfalĕului a pusŭ cruceriu lângă cruceriu şi şi-a făcutŭ o frumósă cruce — monumentŭ, ce represintă pe d-lŭ nostru Is. Christosŭ rĕstignitŭ şi lângă dênsulŭ douĕ mironosiţe. Crucea acesta e din lemnŭ şi s'a sânţitŭ în 4 (16) Maiu a. c. p. m. Actulŭ sânţirii s'a îndeplinitŭ de preoţii M. Briciu şi S. P. Simonŭ, la espresa dorinţă a familielorŭ gr. cat. şi gr. orientale. In totŭ timpulŭ ceremoniilorŭ, poporaţiunea săséscă, mai tótă a asistatŭ cu cea mai bună şi onorifică ţînută până la fine, admirândŭ şi lăudândŭ ceremoniile bisericei nóstre. In fine după ce crucea a fostŭ pusă la loculŭ sĕu în pămêntŭ, preotulŭ S. P. Simonŭ a adresatŭ celorŭ presenţĭ o cuvêntare, în care a arĕtatŭ ce este cimiteriulŭ, cum trebue se fiă îngrijirea şi pentru trupurile rĕposaţilorŭ, ce însemnătate au icónele şi monumentele puse de cei vii în loculŭ unde dormŭ cei morţĭ în Domnulŭ. Gratuléză tuturorŭ, celorŭ ce au contribuitŭ şi asudatŭ pentru facerea crucei, şi'şĭ esprimă bucuria inimii, că unŭ poporŭ aşa micuţŭ românescŭ are darulŭ înaintării şi a zelului în ceea ce e frumosŭ, piu şi dumneḑeescŭ. Le ofteză: ‚Mulţĭ anĭ! Oraţiunea şi-o finesce cu cuvintele: „Sĕ trăiéscă şi naţiunea săséscă din acestŭ satŭ, care s'a îngrijitŭ de vĕ-a datŭ unŭ locŭ aşa frumosŭ pentru cimiteriu!“ . . .

A urmatŭ apoi unŭ prânḑŭ poporalŭ în decursulŭ căruia Sasii — mai cu sémă fruntaşii din Monariu prin gura unui Sasŭ bĕtrânŭ a rĕspunsŭ la cuvintele preotului din Şomfalĕu ḑicêndŭ între altele: »Nouĕ ne place tare când Românii aceştia dintre noi potŭ face ceva lucru bunŭ şi D-ḑeu sĕ-i ţină dimpreună cu cinstiţii Domnĭ preoţĭ la mulţĭ anĭ! Bine a ḑisŭ cine a ḑisŭ că multŭ póte face Românulŭ, când îlŭ iai cu buna! . . .

E de însemnatŭ că décă móre unŭ Românŭ din Monariu, sĕ petrece la gropă mai de multe orĭ fără clopote, căcĭ clopote românescĭ nu se află. Şi bietulŭ nostru poporŭ din Monariu e forte îngrijatŭ pentru acésta şi şĭ-a exprimatŭ acelŭ nĕcazŭ şi cu ocasiunea sânţirei crucei. Cei doi preoţĭ au mângăiatŭ pe acestŭ poporŭ, care sĕ vede că scie şi pricepe ce e *legea românéscă* — promiţêndŭ fiecare că se va îngriji a le câştiga nisce clopote câtŭ de micĭ. Imĭ vine „volens nolens‘ în minte unŭ casŭ, când adecă repausatulŭ episcopŭ rom. cat. din Alba-Iulia Fogarasy a dăruitŭ gratis la 10 familii rom, cat. din unŭ satŭ, douĕ clopote, vĕḑêndŭ că ei dorescŭ din totŭ sufletulŭ sĕ aibă clopotele lorŭ — papiste. Ore bieţii Monarenĭ, carĭ şi nóptea viséză de douĕ clopote frumóse botezate pe legea lorŭ, nu vorŭ avé noroculŭ ca vre-unŭ prelatŭ sĕ le dăruiască lorŭ douĕ micĭ clopote? Rĕspundă-ne aci viitorulŭ! . . . »*Cor.*«

Privire istorică asupra trecutului politicŭ socialŭ şi naţionalŭ al „Ducatului Bucovina“.

(Urmare.)

Cu durere trebue sĕ constatămŭ, cumcă poporulŭ bucovineanŭ încă nu era destulŭ de pregătitŭ, spre a puté face întrebuinţare recerută de drepturile, ce i se acordase prin graţia monarchului. Ba încă mai multŭ! trebue sĕ constatămŭ cu durere, cumcă străinismulŭ furişatŭ în sînulŭ poporului a lucratŭ din resputerĭ, şi nu fără succesŭ, chiar dela începutulŭ erei constituţionale, — spre a sĕmĕna ne 'ncredere în poporŭ faţă cu nobilimea, preoţimea şi în genere faţă cu întréga inteliginţă naţională, şi mai cu sémă faţă cu acei bărbaţĭ naţionalĭ, carĭ erau cunoscuţĭ ca bunĭ şi sincerĭ patrioţĭ bucovinenĭ, legaţĭ de ţéră şi poporŭ prin nascere, prin lege şi chiar prin naţionalitate! Spre a paralisa folósele constituţionale, inimicii noştri confesionalĭ şi naţionalĭ predicau poporului nostru neluminatŭ în modulŭ următorŭ:

»Nu vĕ încredeţĭ în boierĭ şi nu-i alegeţĭ de representanţĭ ai voştri, pentru că ei vorŭ întroduce érăşĭ boerésculŭ, pre carele l'a desrĕdicatŭ Impĕratulŭ spre a vĕ uşura pe voi*!*

»Nu vĕ încredeţĭ în preoţii voştri, pentru că aceştia suntŭ înţeleşĭ cu boierii şi nu se gândescŭ la binele vostru, ci se gândescŭ cum şĭ-arŭ mai mări sesiunile şi lefele, cum arŭ mai înmulţi veniturile parochiale, cum arŭ puté sĕ vĕ jupéscă încă mai bine!

»Nu alegeţĭ pe nicĭ unŭ învĕţatŭ de ai voştri, fiă elŭ judecătorŭ, fiă elŭ profesorŭ séu orĭce ar fi alta, căcĭ ei domnindu-se au uitatŭ de poporŭ şi acuma dispreţuindu-lŭ se ruşinéză de elŭ şi caută numai cum l'arŭ puté înşela, amăgi, suge, stórce şi mulge, spre a se înavuţi!...«

Ba trebue sĕ constatămŭ spre nefericirea nóstră, cumcă şi 'n sînulŭ naţiunii şi bisericii nóstre s'au aflatŭ mulţĭ rĕtăciţĭ, nepriceputĭ seu póte chiar vênduţĭ străinismului, carĭ ii predicau poporului în modulŭ arĕtatŭ mai susŭ.

Astfelŭ se întêmplà, cumcă poporulŭ nostru, chiar dela începutulŭ erei constituţionale, nu făcu întrebuinţare recerută de drepturile, ce i se acordase prin constituţiune, nu se încredŭ pretutindenĭ şi totdéuna în fiii şi apĕrătorii sĕi naturalĭ, ci mai multŭ în străinii prefăcuţĭ seu în fiii sĕi cei mai rĕi, mai egoiştĭ, mai ambiţioşĭ, mai fără sufletŭ şi mai fără Dumneḑeu, c'unŭ cuvêntŭ, în acele caractere mârşave şi fără de ruşine, carĭ vêndŭ ţeră şi lege, limbă şi drepturĭ, pe tată şi pe mamă . . . numai şi numai ca sĕ 'şĭ pótă ajunge scopulŭ: înmulţindu-şĭ averea şi puterea şi, înălţându-se din rangŭ în rangŭ, sĕ 'şĭ îndestuleze mândria şi îngâmfarea personală!

Astfelŭ s'a făcutŭ politica la noi în Bucovina până în anulŭ trecutŭ 1885, şi astfelŭ arŭ dori-o unii s'ŏ mai facă încă şi mai departe, pentru că ei suntŭ convinşĭ, cumcă numai pe asta cale practicată până acuma, adecă: aţiţândŭ poporulŭ neluminatŭ în contra boierimei şi preoţimei nóstre, în contra inteligenţei naţionale binevoitóre poporului şi intereselorŭ nóstre naţionale-bisericescĭ etc. etc. îşĭ potŭ ajunge scopurile sale egoistice, îşĭ potŭ satisface ambiţiunii şi îngâmfării nemărginite, îmbătândŭ poporulŭ cu promisiunĭ nerealisabile şi profitândŭ de nevoea în care se află elŭ.

Metodă miserabilă: neumană, necreştinéscă şi mai pre susŭ de tóte, de totŭ nepatriotică, neromânéscă!

Metodă demnă de cei mai marĭ trădătorĭ de patriă, de lege şi de naţionalitate!

Metodă machiavelistică, carea ne-a redusŭ la starea în care ne aflămŭ, fiindcă, nepĕtrunḑêndu-o poporulŭ până acuma, nicĭ nu încercase de a o paralisa şi a o respinge cu indignaţiune cuvenită!

Metodă otrăvitóre şi omorîtóre, pre carea trebue sĕ o combată din rĕsputerĭ orĭce sufletŭ românescŭ, décă voiesce în adevĕrŭ binele patriei, naţiunei şi bisericei nóstre!

Metodă, căreia Societatea politică „Concordia‘ i-a declaratŭ rĕsboiu pe viéţă şi pe mórte!

III.

Ce politică face Societatea politică „Concordia“ dela constituirea sa şi până astăḑĭ?

Experienţele, consideraţiunile şi adevĕrurile constatate mai susŭ au reclamatŭ imperiosŭ şi au datŭ în anulŭ 1885 ansă la înfiinţarea Societăţii politice „Concordia“ în Cernăuţĭ.

Experienţele de până acuma ne-au învĕţatŭ, cum că relele, ce otrăvescŭ, bântue şi surpă necontenitŭ şi sistematicŭ biserica, legea şi populaţiunea nóstră bucovineană, — suntŭ emanate din douĕ isvóre, şi anume: din unŭ isvorŭ străinŭ, pe care l'amŭ puté numi mai nimeritŭ *galiţianŭ-catolicŭ*, şi din unulŭ *indigenŭ-egoisticŭ-mârşavŭ-ambiţiosŭ-îngâmfatŭ*, şi totŭ atâtŭ de periculosŭ ca şi celŭ dintêiu.

Delăturarea séu celŭ puţinŭ paralisarea relelorŭ emanate din aceste douĕ isvóre şĭ-a făcut'o societatea politică „Concordia« de *problema sa principală*, pentru că numai prin delăturarea séu paralisarea lorŭ, vomŭ pute reconstruí şi desvolta frăţia şi încrederea în sînulŭ populaţiunii şi bisericei nóstre ortodoxe-orientale bucovinene, căcĭ unde nu-i unire şi încredere, acolo nu póte fi nicĭ putere, nu póte fi nicĭ viéţă, ci numai stagnare séu chiar peire.

Incâtŭ privesce delăturarea relelorŭ emanate din isvorulŭ străinŭ galiţiano-catolicŭ, apoi societatea politică »Concordia“ operéză purceḑêndŭ dela *următórele principie*:

Noi Concordianii nu voimŭ şi nicĭ nu dorimŭ, ca sĕ se facă siluire limbistică acelorŭ fii bisericescĭ bucovinenĭ, carĭ, uitându-şĭ limba strămoşéscă, se vĕdŭ astăḑĭ siliţĭ sĕ vorbéscă în o limbă străină, şi anume în limba vecinilorŭ galiţianĭ, în limba slavonă,—dér nicĭ nu voimŭ, nicĭ nu putemŭ rĕmâné nepăsătorĭ, când o mână de apostolĭ străinĭ: străinĭ de lege, străinĭ de némŭ şi sânge, c'unŭ cuvêntŭ: străinĭ de ţéră, de biserică şi de poporŭ, *nizuescŭ din resputerĭ sĕ despartă poporulŭ nostru bucovineanŭ în douĕ tabere vrăjmaşe, propoveduindu-i cumplita şi otrăvitórea minciună, cumcă elŭ (poporulŭ nostru) nu este unulŭ şi acelaşĭ din moşĭ restrămoşĭ, avêndŭ aceeaşĭ patriă, aceeaşĭ lege, acelaşĭ Dumneḑeu!*

Nu voimŭ şi nicĭ nu putemŭ remâné neîngrijaţĭ, vĕḑêndŭ aceste ţĕseturĭ străine, întreprinse şi practicate cu scopulŭ rĕutăciosŭ, cu scopulŭ diavolescŭ, de-a învrăjbí ţéra şi poporulŭ, biserica şi legea lui şi de a *face cu orĭ şi ce preţŭ din unŭ poporŭ douĕ popóre, din o ţéră douĕ ţerĭ, din o biserică douĕ bisericĭ!* (Va urma).

DIVERSE.

Frica de divorţŭ. — La o serată douĕ tinere dame stăteu retrase în fundulŭ salonului şi vorbéu încetŭ: — Dér sci tu, draga mea, ce mĭ-a spusŭ soţulŭ tĕu erĭ? — Ce ţĭ-a spusŭ? ţe rogŭ spune-mĭ. — Mĭ-a ḑisŭ că te cunósce atâtŭ de bine, în câtŭ iţĭ simte şi bătăile inimei. — Dér mĕ facĭ sĕ mĕ cutremurŭ, amica mea! Décă-i adevĕratŭ acésta, atuncĭ... de sigurŭ c'o sĕ céră divorţulŭ!....

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

ne dămŭ josŭ colibele şi sĕ le aşeḑămŭ în altă parte,« rĕspunseră locuitoriĭ, când Stanley îĭ întrebà despre lucrulŭ, despre care voia sĕ se convingă cu desĕvêrşire.

‚Spre ce parte se îndreptéză apa din lacŭ?« îĭ întrebà călĕtorulŭ nostru pentru a doua óră.

»Spre miaḑă-nópte se îndreptéză, dar după aceea par'că se întórce spre îndĕrĕtŭ cu maĭ multă putere decâtŭ maĭ'nainte.“

„Este pe aicea vre unŭ rîu, care sĕ curgă spre apusŭ?“

„Noĭ n'amŭ auḑitŭ nicĭ odată despre unŭ asemenea rîu“, rĕspunseră indigenii.

Stanley nu dete credĕmêntŭ acestorŭ cuvinte numaĭ aşa cu una cu douĕ. Elŭ voia sĕ se convingă cu ochiĭ sĕĭ despre starea lucruluĭ.

Călĕtoriĭ se îndreptară acuma spre miaḑă-nópte de-a lungulŭ ţermureluĭ vesticŭ alŭ laculuĭ. Nu multŭ după ce trecură pe lângă vĕrsarea însemnatuluĭ rîu Rufuvu, avură eĭ a se lupta cu o furtună aşa de grozavă, cum nu maĭ vĕḑuseră până acum.

„Meofu“, povestesce Stanley, „maĭ nu se maĭ putea întrebuinţa, de óre-ce cârma i se rupsese de valurile cele puternice. Luntrea nóstră europénă sbura ca o pasĕre pe undele întărîtate. Vêntulŭ bătea cu o putere nespusă şi valurile de apă vêjeiau, trecêndŭ pe lângă noĭ cu repejune.“

Din norocire „Alice“ isbutì a ajunge într'unŭ sînŭ micŭ dar bine apĕratŭ. Şi ómeniĭ din luntrea africană nu numaĭ că scăpară cu viaţă, ci totodată reuşiră a'şĭ adăpostí şi vasulŭ într'unŭ locŭ destulŭ de sigurŭ.

Poposindŭ călĕtoriĭ noştri într'una din ḑile într'unŭ locŭ de pe marginea laculuĭ, aflară de bine a da focŭ la nesce iarbă, ca sĕ pótă avé o privire maĭ deschisă în tóte părţile. Cu o iuţélă nespusă se întinse foculŭ pe pólele munteluĭ în susŭ, îndreptându-se din tóte părţile spre crescetulŭ luĭ. Chiar şi după treĭ ḑile mai ardea cu 25 chilometri maĭ spre miaḑă-nópte, aşa încâtŭ nóptea străluciau flacările până la o depărtare însemnată.

Lăţirea acésta de totŭ repede a foculuĭ provine de acolo, că în părţile acestea pe timpulŭ ploilorŭ rĕsare din pămêntŭ o iarbă aşa de mare, încâtŭ în curênd se face ca trestia de grósă şi ajunge până la o înălţime de 4 şi $^{1}/_{2}$ metri. In anotimpulŭ secetosŭ acéstă iarbă se uscă aşa de tare, încâtŭ o singură scânteiă este în stare a o preface la momentŭ într'o mare de flacărĭ. Trosnetele şi pârâiturile pricinuite de flacărĭ sémănă întocmaĭ cu sgomotulŭ ce l'ar face douĕ regimente de infanteriă, luptându-se unulŭ cu altulŭ.

De-a lungulŭ părţiĭ maĭ înguste sudice a laculuĭ Stanley nu găsì nicĭ o scurgere. Spre nordŭ însă terenulŭ devenia totŭ maĭ şesŭ, şi astfelŭ era cu putinţă, ca aicĭ sĕ se găséscă vre unŭ locŭ, pe unde apa din Tankanika sĕ trécă într'altă parte.

In 15 Iuliu ajunse espediţiunea la gura rîuluĭ Lukuga, despre care susţinuse Cameron că conduce apa din lacŭ în rîulŭ maĭ mare Lualaba. Deşi mersulŭ apeĭ nu se putea observa destulŭ de bine, totuşĭ călĕtorulŭ nostru se convinse, că acestŭ rîu nu duce nicĭ-decum apă din lacŭ, ci dimpotrivă îĭ aduce. Prin urmare nicĭ aicea nu putea fi vorba de vre-o scurgere. Greşala luĭ Cameron se putea scusa cu aceea, că în adevĕrŭ nu era uşorŭ de constatatŭ, spre ce parte se îndreptéză apa din rîu. De óre-ce cursulŭ apeĭ este câtŭ se póte de linŭ, este probabilŭ, că décă laculŭ va cresce şi maĭ tare, apa luĭ se va îndrepta spre Lualaba pe albia rîuluĭ Lukuga, aşa încâtŭ acesta îşĭ va schimba cu totulŭ cursulŭ sĕu. Acesta a fostŭ resultatulŭ, pe care l'a aflatŭ călĕtorulŭ nostru în urma cercetăreĭ rîuluĭ, despre care e vorba.

In 21 Iuliu călĕtoria se continuà maĭ departe spre nordŭ. Ţinuturile, şi până acuma destulŭ de romantice, începură a avé o privire din ce în ce maĭ imposantă. Şirulŭ de munţĭ Goma se estindea grandiosŭ, câtŭ puteaĭ vedé cu ochiĭ.

(Va urma.

Cursulŭ la bursa de Viena

29 din Maiŭ st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	105.10
Rentă de hârtiă 5%	95 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	154.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	118.—
Bonurĭ rurale ungare	105.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105 20
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.20
Bonurĭ rurale transilvane	105 20
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.50
Renta de hărtiă austriacă	85.05
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	117 25
Losurile din 1860	139 75
Acţiunile băncel austro-ungare	879 —
Act. băncel de creditŭ ung.	288.25
Act. băncel de creditŭ austr.	281.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.97
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.—
Londra 10 Livres sterlinge	126.70

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 17 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	——	——
Renta rom. amort. (5%)	94½	95½
» convert. (6%)	86—	87—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35—
Credit fonc. rural (7%)	104—	105—
» " " (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	99½	100½
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82—	83—
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 ½	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 08 Maiŭ st. n. 1886

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.66	8.69
Argint românesc	8.60	8.65
Napoleon-d'orĭ	9 98	10.02
Lire turcescĭ	11.27	11.30
Imperialĭ	10.26	10.29
Galbenĭ	5.90	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	100.—	101.—
Ruble Rusescĭ	123.—	124.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Nr. 60—1885.

Publicaţiune!

Lunĭ, a doua ḑi de Rosalii, în (2) 14 Iuliu 1886 înainte de amiaḑĭ la 10 óre sĕ va arênda prin licitaţiune pe 6 anĭ unulŭ după altulŭ, începêndŭ din tómna anului curentŭ 1886, **Stupina de lângă Bârsă**, proprietate a Bisericei române ort. res. dela St. Nicolae din suburbiulŭ Scheiŭ în Braşovŭ, — fostă odinióră a lui **Kristof** — şi care stupină cuprinde peste totŭ circa **100 jugăre.**

Licitaţiunea sĕ va ţinea în Casa de Şedinţe a Comitetului parochialŭ dela Biserica St. Nicolae în suburbiulŭ Scheiŭ.

Condiţiunile arêndărei sĕ potŭ ceti la Epitropulŭ Domnulŭ **Ioane A. Navrea**, în suburbiulŭ Scheiŭ.

Braşovŭ, 1 (13) Maiŭ 1886.

Epitropia parochială

a bisericei române ort. res. dela St. Nicolae.

(3—6)

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ (	—	—	12.50	—
(	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ (	—	—	2.27	—
(	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra (	10.29	—	8.01	—
(	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa micĕ	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11.47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1.04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2 07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3 03	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Cluşiu (	5.56	—	5.35	—
(	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.41	—	—	4.06
(	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena (	—	—	10.50	—
(	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	10.01	—	5.05	6.43	—
(	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriş	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea (	1.36	—	—	9.31	—
(	1 48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mic	5.05	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	—	—	7.14	1.09
(	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ (	—	—	—	—	3.23
(	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2.35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	—	4 53
(	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok (	11.02	—	11.40
(	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timişóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.